

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

FEATURES OF FINANCING INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP

Анотація. Досліджено теоретичні та прикладні аспекти характерних особливостей фінансування інноваційного підприємництва.

Abstract. The theoretical and applied aspects of characteristic features of financing innovative entrepreneurship are investigated.

Проведення фундаментальних і прикладних досліджень, НДДКР, інноваційної діяльності, що впроваджує нові інноваційні продукти або інтегрує нові провідні технології в сферах автоматизації, цифровізації виробництва, потребує значних інвестиційних ресурсів і тривалого терміну окупності. Потреба в таких інвестиційних ресурсах ставить питання про створення нових організаційних механізмів фінансування інноваційного розвитку. Як свідчить досвід великих країн світу, найефективнішим інструментом фінансових ринків для інвестування в інноваційний розвиток є механізм венчурного фінансування. Особливої актуальності дослідження особливостей фінансування інноваційного підприємництва набуває у той час, коли в Україні тривають військовий стан, і економіка, що зазнала значного руйнування, потребує дієвих та сучасних рішень.

Метою дослідження є дослідження перспектив впровадження механізму венчурного фінансування інноваційної діяльності та інноваційно-інвестиційних проєктів промисловості.

У попередні роки інтенсифікація інноваційного процесу в Україні мала продемонструвати можливість залучення потенційних джерел фінансування для проєктів, пов'язаних з ризиком, у тому числі вітчизняних та іноземних венчурних фондів. У зв'язку з цим розвиток венчурного капіталу мав велике значення як для країни в цілому, так і для компаній-реципієнтів, оскільки залучав довгострокові фінансові ресурси широкого кола інституційних та індивідуальних інвесторів для фінансування високоризикових проєктів.

Як слушно зауважують Петренко В.С., Карнаушенко А.С., незаперечними перевагами венчурного фінансування є: надання фінансової оптимізації, підвищення ефективності забезпечення інноваційної діяльності, оптимізація виробничих ризиків у рамках реалізації інноваційної та підприємницької концепції молодіжного підприємництва [3].

В Україні сутність венчурного фонду відрізнялася від характеристики міжнародних венчурних фондів. У нашій державі таким фінансовим посередником, на думку таких вчених як Чиж Л.П., Хотєєва Н.В. та Саакян Є.А., визнають специфічний вид інституту спільного інвестування. При цьому склад активів венчурного фонду повинні більше ніж на 50%

становити корпоративні права та цінні папери, які не можуть брати участь у торгах на фондовій біржі або в торговельно-інформаційній системі [4].

Фінансовий механізм забезпечення розвитку інноваційного підприємництва ми розуміємо як сукупність форм, методів, інструментів і важелів, за допомогою яких можна розвивати національні заходи щодо функціонування національних фінансово-економічних відносин, підкріплених відповідними нормативно-правовими актами та інформацією, практичне застосування яких спрямоване на досягнення певних цілей і завдань щодо формування, розподілу та використання цільових централізованих і децентралізованих фондів грошових ресурсів.

Ми погоджуємося з дослідженнями Ваньковича Д. та Кульчицького М., які стверджують, що загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності (зокрема промисловості) формувався в основному за рахунок власних коштів та меншою мірою – за рахунок кредитів банків. Бюджетні ресурси, кошти іноземних інвесторів відігравали несуттєву роль, хоча витрати держави на наукові дослідження, особливо на фундаментальні, були визначальними. За умов хронічної нестачі фінансових ресурсів у підприємств, які формували основну частину загальних обсягів фінансування інноваційної діяльності, реальний сектор об'єктивно не міг забезпечити реалізацію інноваційної моделі розвитку української економіки. Усе це свідчить про об'єктивну необхідність посилення державного регулювання в цій сфері, насамперед шляхом підвищення частки бюджету в підтримці інноваційної складової розвитку реального сектору економіки. Без цього проблему фінансового забезпечення інноваційної діяльності вирішити практично неможливо [1].

Також слушною думкою є напрацювання Кириченко О.С., який стверджує, що основною метою венчурного фінансування є отримання високої норми прибутку. В першу чергу це стосується високотехнологічних компаній з наукоємкою продукцією та активним впровадженням інноваційних процесів виробництва та інноваційних підходів до ведення бізнесу. Сьогодні, країнами лідерами з розвитку венчурного капіталу є США, Японія, Великобританія, Нідерланди, Німеччина. Особливістю венчурного капіталу та венчурного фінансування є взаємозв'язок між формуванням самого капіталу завдяки функціонуванню венчурних фондів та його розподілу на високо ризикові інноваційні проекти в стратегічних революційних напрямках інноваційного розвитку. Венчурне фінансування здійснюється завдяки дії венчурних компаній, що робить таке інвестування високо ризиковим і водночас надприбутковим а також виступає рушієм радикальних революційних техніко-технологічних змін. В Україні, на жаль, до цього часу механізми венчурного фінансування не набули поширення, в першу чергу внаслідок відсутності нормативно правового базису необхідного для їх створення та функціонування. Відповідно не розвинуто самих державних ринкових та суспільних інститутів венчурного фінансування як і не створено засад державного регулювання діяльності в сфері венчурного інвестування [2].

Отже, запровадження інноваційного та інноваційного венчурного фінансування та інвестиційної підтримки модернізації промисловості в Україні потребує формування та впровадження такого фінансування, оскільки цей механізм є важливим економічним

інструментом, який західні країни можуть ефективно використовувати для інновацій та впровадження ефективних промислових змін. Суть цього механізму полягає в акумуляції фінансових ресурсів, відборі інноваційних проєктів для подальшого фінансування, керівництві інвестуванням венчурного капіталу, контролю за своєчасністю та цілісністю повернення інвестицій.

Література

1. Ванькович Д., Кульчицький М. Стратегічні орієнтири фінансового забезпечення розвитку малого інноваційного підприємництва в Україні. *Світ фінансів*. 2019. № 3 (60). С. 533-64.
2. Кириченко О.С. Перспективи впровадження механізму венчурного фінансування інноваційної діяльності та інноваційно-інвестиційних проєктів. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 2 (58). С. 52-59. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-52-59>
3. Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Фінансування інноваційного молодіжного підприємництва шляхом залучення венчурних коштів. *БізнесІнформ*. 2020. № 7. С. 242-248.
4. Чиж Л.П., Хотєєва Н.В., Саакян Є.А. Венчурний капітал у розвитку інноваційного підприємництва в Україні. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2021. Випуск 3 (62). С. 48-54. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/62-8>